

Peri a post-mortem poškození kostí

Poškození kosti působením vnějších sil

Podstatné otázky

Časový vztah ke smrti

- **antemortem** – před smrtí
- **perimortem** – časově související se smrtí
- **postmortem** – po smrti (striktně nemusí být trauma, protože nepoškozuje živou tkáň; typicky například tafonomické poškození)

Mechanismus vzniku

- **trauma tupým předmětem**
- **trauma ostrým předmětem**
- **střelné poranění**
- **kombinace předchozího**

Biomechanika kosti

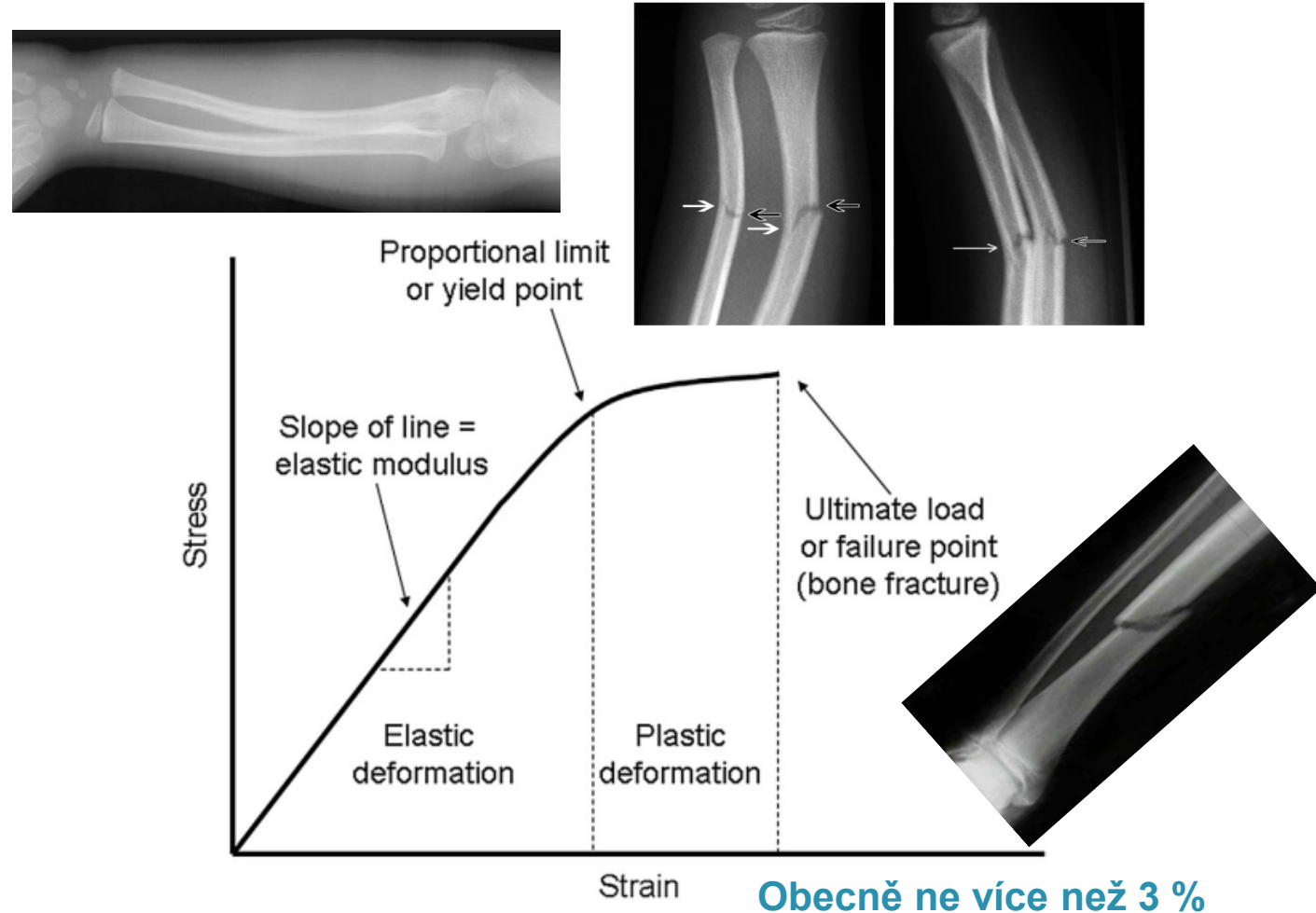
Působení síly na pevný předmět

Tuhost - míra změny délky (či jiného daného charakteristického rozměru ve směru působící síly) vzhledem k velikosti působící vnější síly při pružné deformaci (pro materiál tzv. modul pružnosti, v tahu tzv. Youngův modul)

Mez úměrnosti, mez pružnosti – hranice elastické deformace

Mez pevnosti – přetržení, prasknutí (míra zatížení v tomto bodě – pevnost kosti)

Obsah pod křivkou – síla potřebná pro způsobení zlomeniny

FIGURE 13.1 Young's modulus showing the relationship of stress and strain and their effect on bone deformation and fracture

Biomechanika kosti

Vlastnosti síly – vnější faktory

Směr působení   tlak
                            tah
                            ohyb, smyk a torze

Plocha působení

Míra – dynamické nebo statické zatížení

Opakovanost – tzv. únavové fraktury

Vnitřní faktory

Anisotropie

Tvar a průřez – variabilní vnitro i mezipopulačně, proto je například variabilní i četnost fraktur

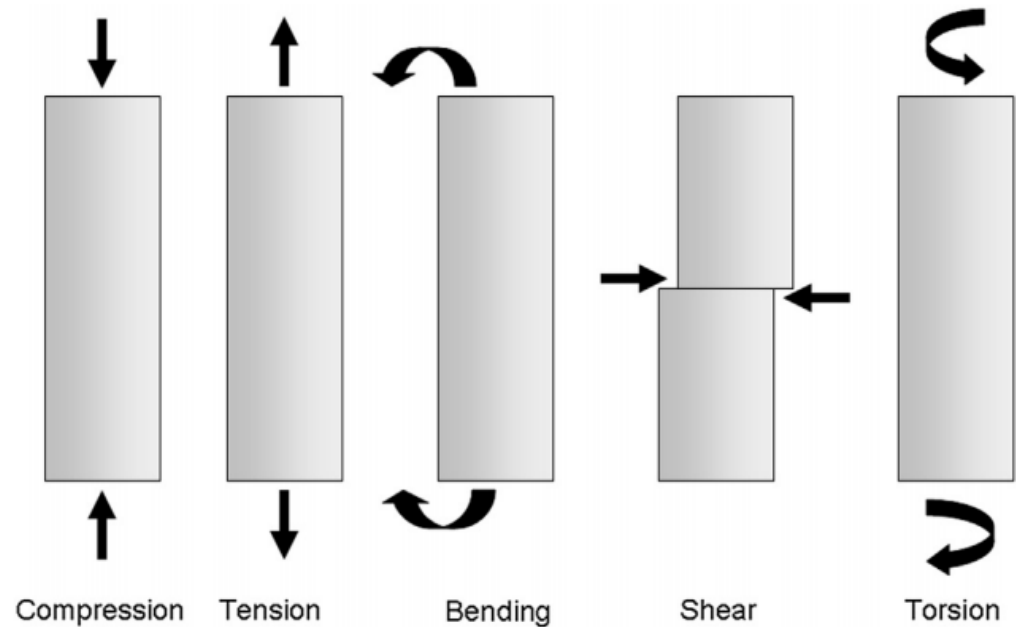
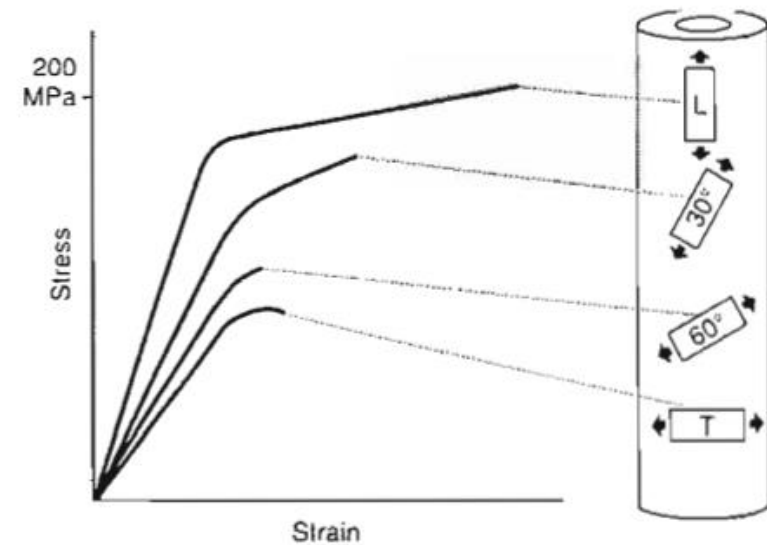

FIGURE 13.2 Types of directional forces affecting bone

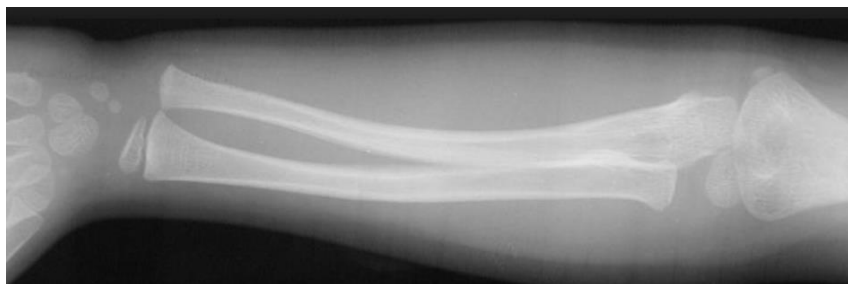

(Nordin a Frankel 2001)

Variabilní v projevech

Nekompletní

zlomenina z ohnutí
(lukovitá, bowing fracture)

zlomenina
zeleného
(vrbového
proutku)

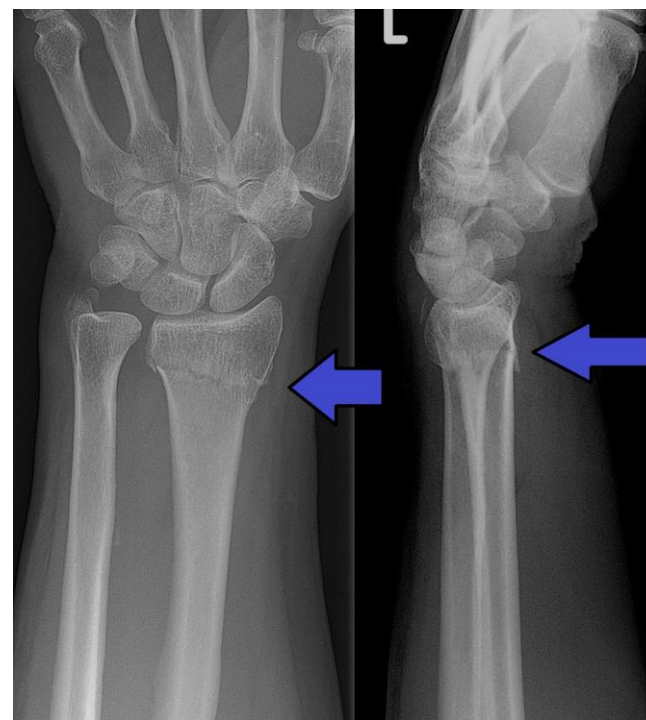
torus zlomenina

depresní zlomenina

Collesova zlomenina
2–3 centimetry proximálně od
zápěstního kloubu

Variabilní v projevech

Kompletní

příčná zlomenina – typicky působení tupého předmětu kolmo na osu kosti

šikmá zlomenina – kombinace ohybu a komprese

spirální zlomenina

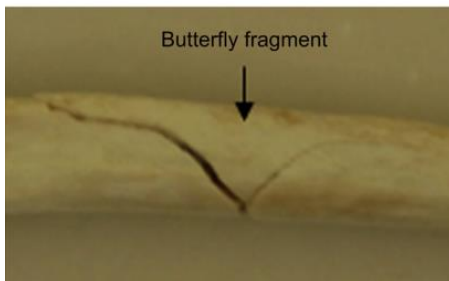
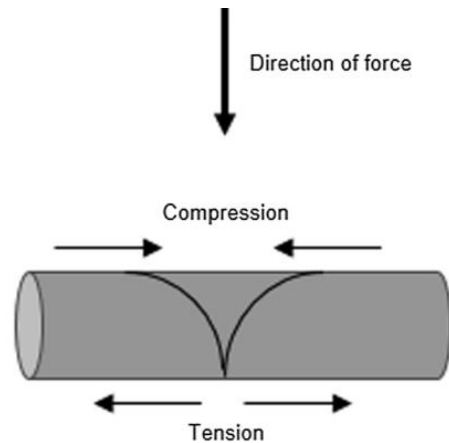

tříštivá zlomenina – relativně velká síla

Motýlovitá zlomenina

Výsledek ohybu – tahu na straně jedné a tlaku na straně druhé. První dojde ke kolizi na straně tahu, následně k šikmým zlomeninám ze smyku. Často například v případě kolizí automobilů s chodci – umožňuje vysledovat vzájemnou polohu v čase kolize.

Časování

Antemortem

Postmortem

Perimortem

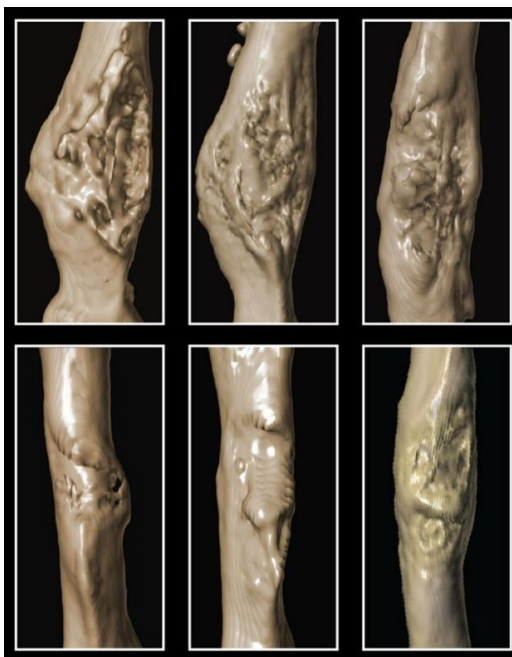
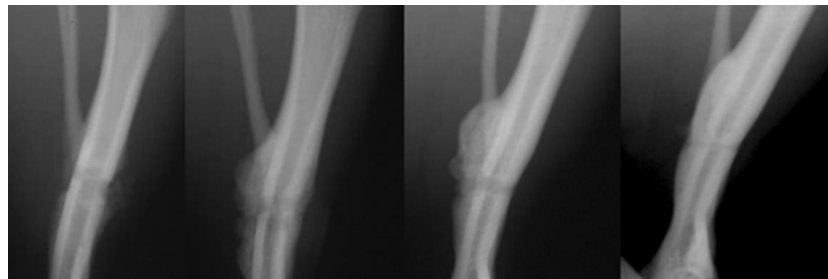
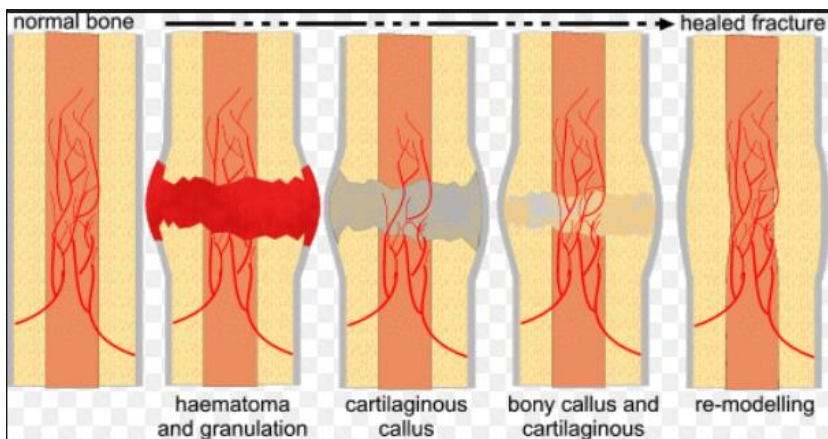

Časování

Antemortem

Osteogenetická reakce – **hojení** nebo zánětlivé procesy (osteogeneze)

zaoblené hrany, *callus*

ústup alveolárního
výběžku po ztrátě zubů

remodelace okolí
trepanovaného otvoru

Perimortem

V krátkém období okolo smrti (minuty, sekundy) a se smrtí související – těžko posuzovat na kosterním materiálu

+ poškození kostí, když ta má biomechanické vlastnosti jako za živa – mnohem širší interval

plastická deformace

zabarvení spojené se vznikem hematomu

fragmenty Inoucí ke zbytku kosti

absence hojení

poškození neslučitelné se životem

ve srovnání s postmortem rovnější

Postmortem

Nesouvisí přímo se smrtí, tafonomická úroveň

Světlejší lomná plocha – kratší vystavení
tafonomickým činitelům

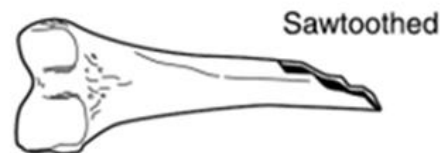
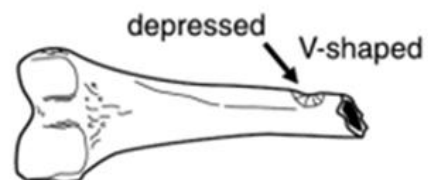
Doklad působení určitých tafonomických činitelů

Abráze

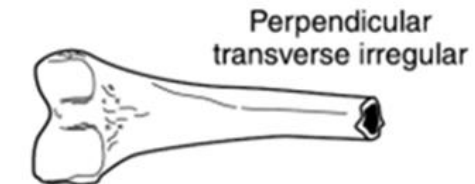
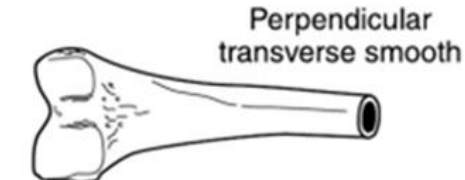
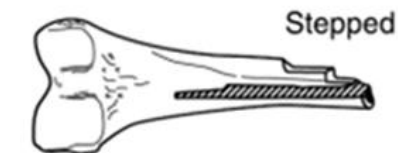
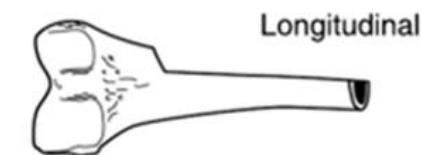
Zlomeniny kolmé na dlouhou osu a více členité,
zubaté

Více jako anorganický materiál

Perimortem Fractures

Postmortem Fractures

Mechanismus

Tupý předmět (Blunt force trauma)

Ostrý předmět (Sharp force trauma)

Střelné poranění

Mechanismus vzniku

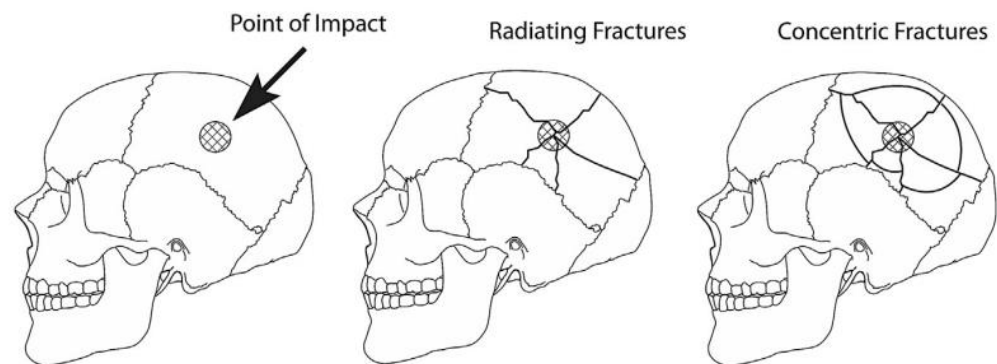
Poranění tupým předmětem – *blunt force trauma*

Relativně pomalé působení síly na relativně velkou plochu – úder tupým předmětem, pád, autohavárie

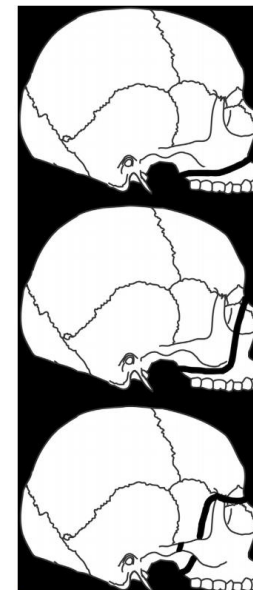
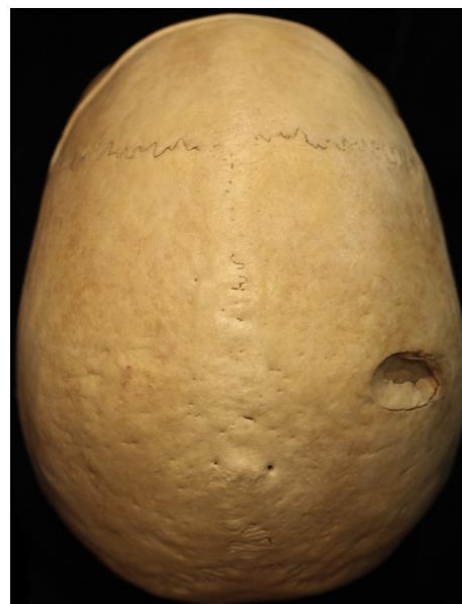
Fraktury sledují cestu nejmenšího odporu, dokud se síla nevyčerpá

Na lebce často končí ve švu (ne velmi silné a opakované)

Na lebce jsou kosti vmáčknuty dovnitř (na vnitřní lamelu působí tlak) – radiální a koncentrické fraktury

Na obličeji Le Fort I - III fraktury

Mechanismus vzniku

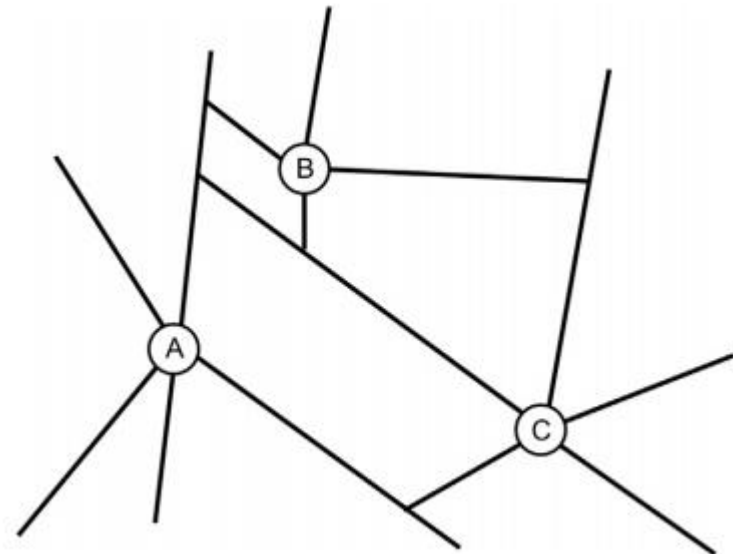
Poranění tupým předmětem – blunt force trauma

Relativně pomalé působení síly na relativně velkou plochu – úder tupým předmětem, pád, autohavárie

Fraktury sledují cestu nejmenšího odporu, dokud se síla nevyčerpá

Je čas k vytvoření plastické deformace (často jsou znatelné i obrysy předmětu)

Puppeho pravidlo platí i tady

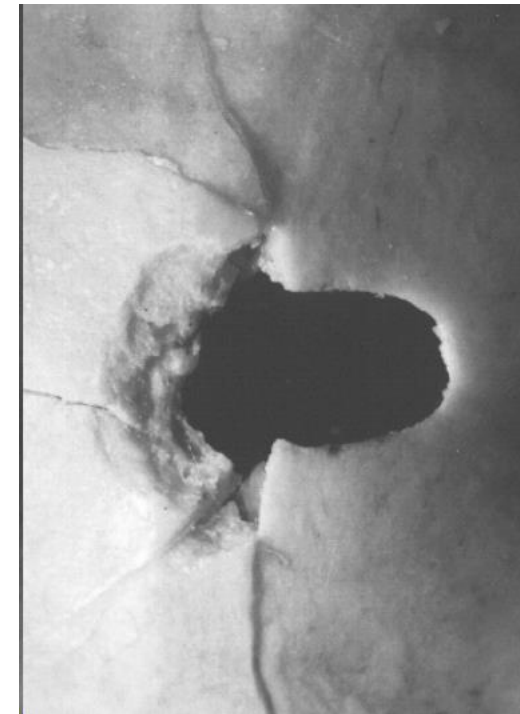
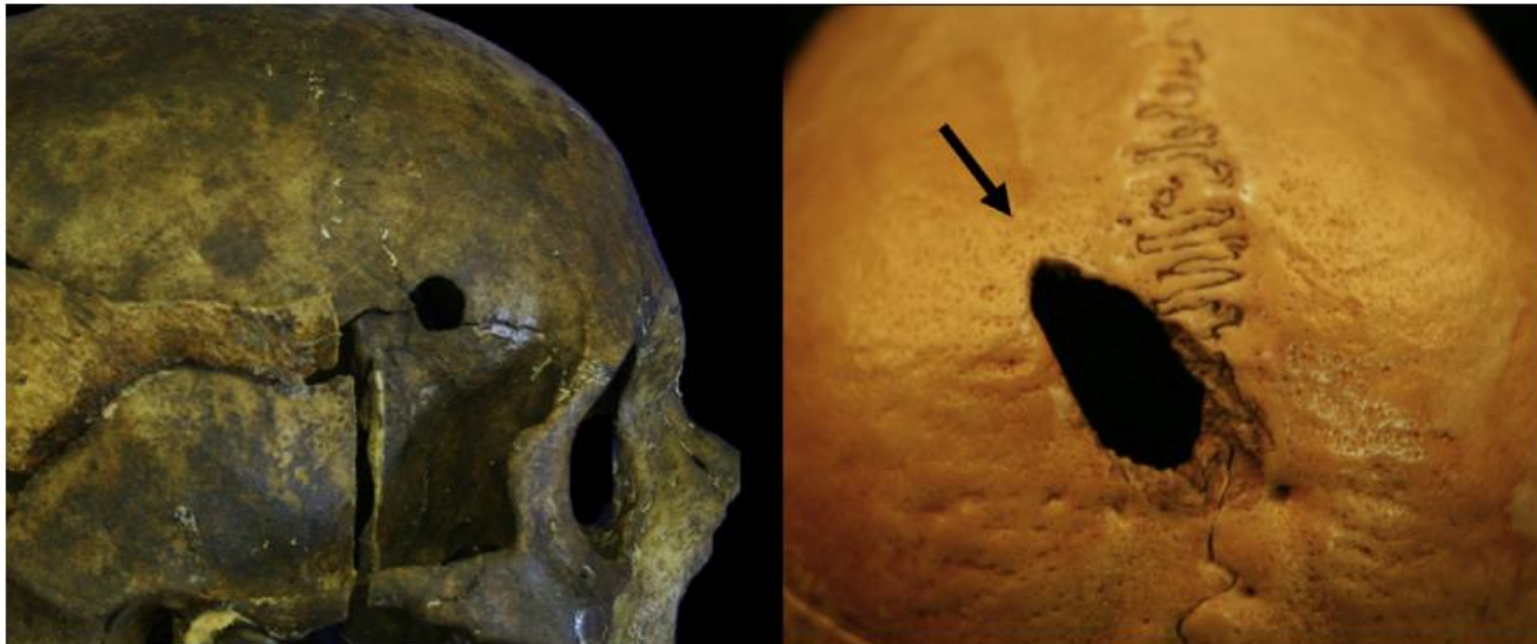

Mechanismus vzniku

Střelná poranění – *high velocity trauma (ballistic trauma)*

Velmi rychlé působení síly na relativně velmi malou plochu (nejen střela, ale i např. šrapnel)

Většinou okrouhlé (pokud byl dopad kolmý na plochu), ale také různě nepravidelné (klíčová dírka – při šikmém dopadu na plochou kost)

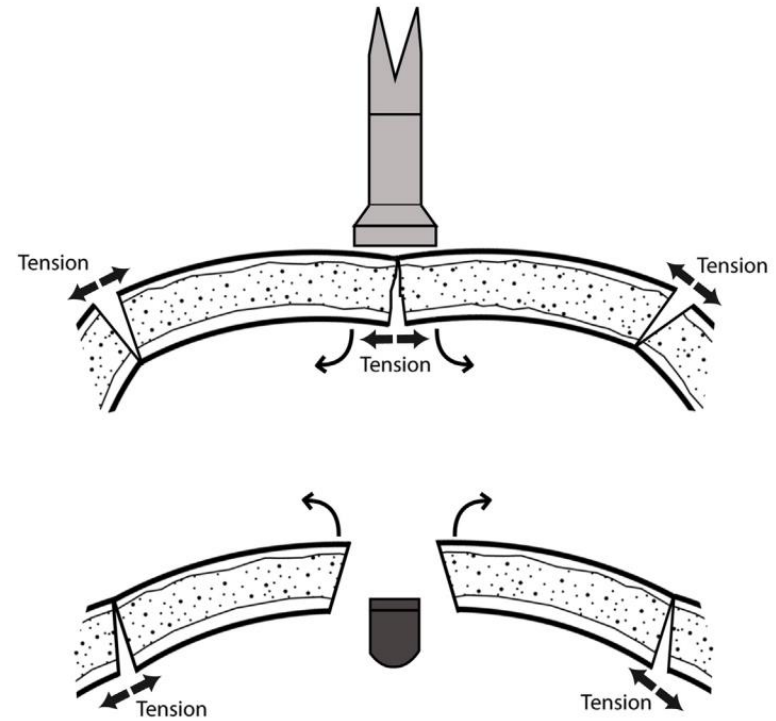
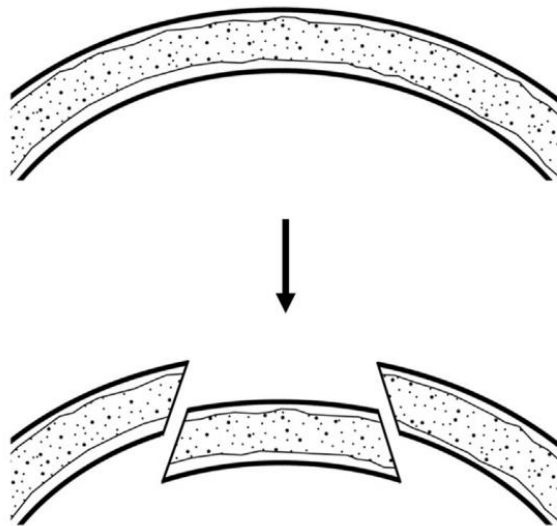
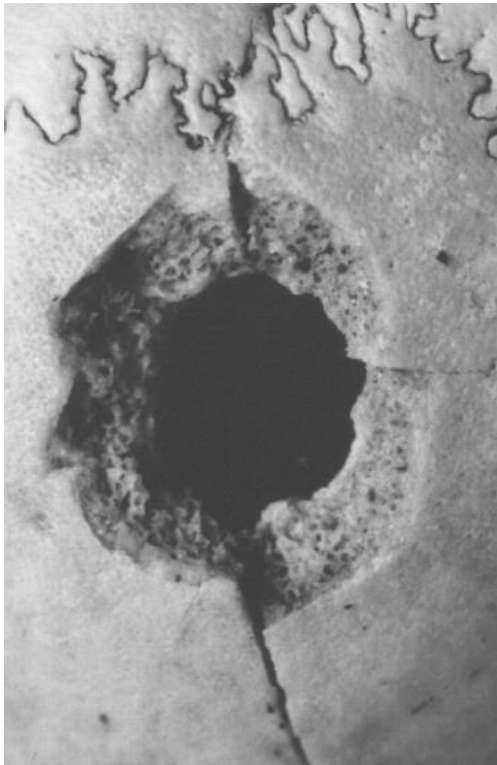

Mechanismus vzniku

Střelná poranění – high velocity trauma (ballistic trauma)

Beveling – trychtýřovité zkosení střelného defektu. Průměr defektu je v místě vstupu střely menší než v místě výstupu.

Mechanismus vzniku

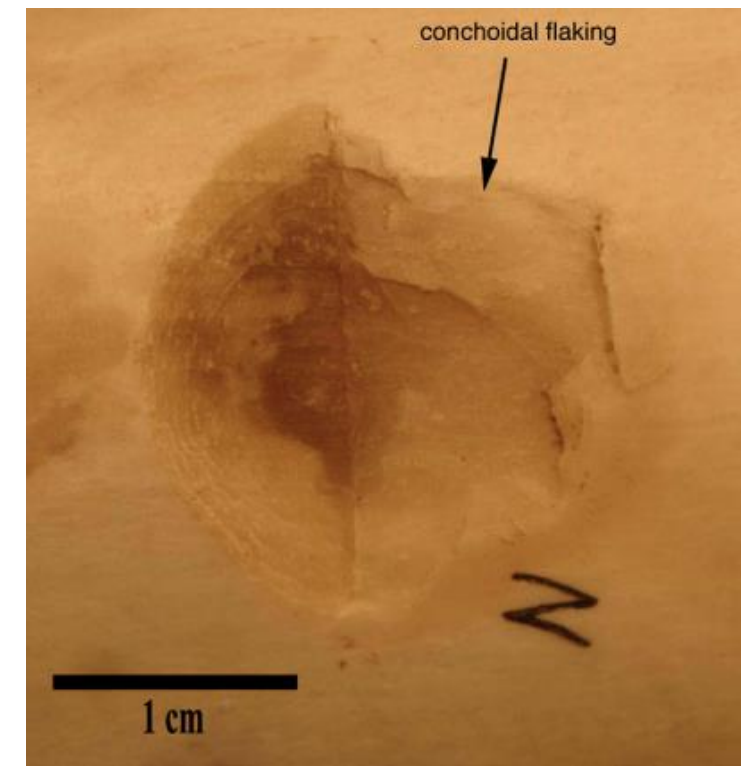
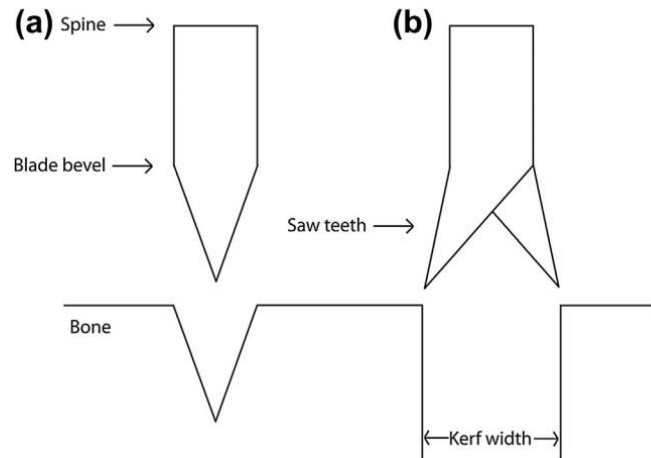
Poranění ostrým předmětem (*sharp force trauma*)

Způsobeno předmětem s ostnem/špicí nebo ostrou hranou
(jinak podobné poranění tupým předmětem)

Nůž – ostrý, úzký zářez

Pila – široký řez, materiál je odbroušen a stěny zářezu se nepřibližují

Také ostatní mohou zanechat odlišitelné zářezy

meč – specifické
odloupnutí tkáně
na jedné straně